AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2017 / 20 • Şubat 2017

FRANSA CUMHURBAŞKANI HOLLANDE'IN SİYASİ GAFLARI

Ali Murat TAŞKENT

Analist (2015-2017)

Fransa Cumhurbaşkanı Hollande, 8 Şubat 2017 tarihinde Cumhurbaşkanı sıfatıyla son kez Fransa Ermeni Kuruluşları Koordinasyon Konseyinin (Conseil de Coordination des Organisations Arméniennes de France CCAF) yıllık yemeğine katılmıştır. Yemekte Ermeni söyleminin klişeleriyle dolu bir konuşma yapan Hollande,[1] Ermeni soykırım iddialarının inkarının suç sayılması lehindeki taahhüdünü hatırlatarak, bu yöndeki çabaları ve girişimlerinden söz etmiştir.

Cumhurbaşkanı Hollande, konuşmasında milletvekili olduğu dönemden başlayarak, öncelikle 2006 yılında lideri olduğu Sosyalist Partinin Ermeni soykırım iddialarının inkarının suç sayılmasına yönelik bir yasa tasarısı hazırladığını hatırlatmıştır (bu yasa tasarısı 2011 yılında Fransız Senatosu tarafından reddedilmiştir). 2012 yılında Fransa Anayasa Konseyi tarafından anayasaya aykırı bulunan Boyer Yasasına da destek verdiğini ifade etmiştir. Daha sonra Cumhurbaşkanlığı dönemindeki girişimlerine değinen Hollande, Ermeni iddialarının inkarının cezalandırılmasına olanak sağlayacak bir kararın çıkması umuduyla Fransanın İsviçrenin yanında AİHMde görülen Perinçek v. İsviçre davasına İsviçrenin yanında müdahil olduğuna dikkat çekmiştir. Tabii, bu girişim de AİHMin 1915 olaylarının kamuyu ilgilendiren bir mesele olduğunu ve dolayısıyla kişilerin Ermeni soykırım iddialarını reddetme hakkının bulunduğuna dair hükmü sonucunda başarısız olmuştur.[2]

Cumhurbaşkanı Hollande en sonunda Ermeni soykırım iddialarının inkarının suç sayılmasına yönelik en son girişimine değinmiştir. Bilindiği üzere Cumhurbaşkanı Hollande, geçen seneki CCAF yemeğinde Ermeni iddialarının inkârının suç sayılması için hukuki ve anayasal engelleri aşacak yeni bir formül bulması için Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) eski başkanı Jean-Paul Costayı görevlendirdiğini duyurmuştu. Hollande, ayrıca, Fransa Anayasa Konseyi veya AİHM tarafından geri çevrilecek bir yasanın Fransa ve Ermeni davası için bir başarısızlık ve korkunç bir yenilgi olacağını ifade etmişti.[3]

Sonuç olarak, Eşitlik ve Vatandaşlık kanununa soykırım, insanlığa karşı suçlar, savaş suçlarının inkarın veya önemsizleştirilmesinin ırk, renk, din veya ulusal kimlik temelinde bir insan grubuna veya o gruba mensup bir kişiye yönelik şiddet kullanımına veya nefret celbine teşvik etmesi halinde suç sayılmasına dair bir hükmün eklenmesi yoluna gidilmiştir. Söz konusu hüküm doğrudan 1915 olaylarına atıfta bulunmayarak, bununla birlikte Fransa tarafından soykırım olarak tanınan olayların cezalandırılmasına izin vererek

Ermeni soykırım iddialarının reddinin suç sayılmasını hedefliyordu (1915 olayları Fransa tarafından 2001 yılında soykırım olarak tanınmıştır).

Söz konusu kanun değişikliği 22 Aralık 2016 tarihinde Fransa Parlamentosu tarafından kabul edilmiştir. Ancak Fransa Anayasa Konseyi 26 Ocak 2017 tarihinde söz konusu kanun değişikliğini ifade özgürlüğüne orantısız bir saldırı olarak değerlendirerek iptal etmiştir. Konsey, ayrıca, söz konusu kanun değişikliğini mevcut nefrete teşvikle ilgili yasalarını dikkate alarak gereksiz bulmuş, bu değişikliğin tarihi tartışma konusu olan ve yetkili bir mahkeme tarafından suç olduğuna dair hüküm verilmemiş olaylar (örneğin, 1915 olayları) hakkında haksız cezalandırmalara yol açabileceğine hükmetmiştir. Böylelikle Konsey, Cumhurbaşkanı Hollandeın deyişiyle Fransa ve Ermeni davası için korkunç bir yenilgiye sebep olmuştur.

Cumhurbaşkanı Hollande, bu gelişmeye de değinerek Anayasa Konseyinin kararlarının bağlayıcı olduğuna hatırlatmış ve 1915 olaylarını soykırım olarak niteleyen yetkili bir mahkeme kararının yokluğunda inkarın suç sayılmasına dair bir düzenlemenin ifade özgürlüğüne orantısız bir halel getireceğinden yapılamadığını ifade etmiştir. Bununla birlikte, Fransanın Ermeni soykırımının tanınmasına dair tüm yerli ve yabancı tüm girişimleri destekleyeceğini belirten Hollande, Ermeni soykırımının da olduğu tüm soykırımları, savaş suçlarının ve insanlığa karşı suçların anılması için bir ulusal gün tespitinin modaliteleri konusunda çalışacak bir komite kurulduğunu duyurarak yemeğe katılan konukları rahatlatmaya çalışmıştır.

Bu şekilde Cumhurbaşkanı Hollande en sonunda Ermeni soykırımının inkarının suç sayılmasına ve böylece Ermeni söyleminin dayatılmasına yönelik çabaların nafile olduğunu itiraf etmiştir. Hukuk karşısındaki başarısızlığını ve yenilgisini kabul etmiştir. Tabii, Hollandeın başarısızlığını telafi etmek için ortaya koyduğu teklif, yani Ermeni soykırımının başka olaylarla birlikte anılacağı bir gün, Ermeni görüşlerini benimseyenlerin beklentisini karşılamamaktadır; onların istediği görüşlerini paylaşmayanların cezalandırılmasıdır. Ancak Anayasa Konseyinin son kararı, Fransadaki tek taraflı Ermeni tarih anlatımını dayatmaya ve reddedenleri cezalandırmaya yönelik çabalara indirilen son darbedir. Sonuç olarak Hollande bu şekilde siyasi gaflarına bir yenisini eklemiştir.

**Resim: Fransa Cumhurbaşkanlığı*

[1] Konuşmanın orijinal metni için (Fransızca) bkz: Discours lors du dîner du Conseil de Coordination des organisations Arméniennes de France, *Fransa Cumhurbaşkanlığı*, http://www.elysee.fr/declarations/article/discours-lors-du-diner-du-conseil-de-coordination-des-organisations-armeniennes-de-france/

[2] Ayrıca, Ocak 2016da Fransa Anayasa Konseyi Holokostun inkarı ile ilgili bir yasa olan Gayssot Yasasına ilişkin kararında bir olayın soykırım olup olmadığına ancak yetkili bir mahkemenin karar verebileceğini teyit etmiştir.

[3] Ömer Engin Lütem, Facts and Comments, *Review of Armenian Studies*, Sayı 33, s.33;

Hollande Has Entrusted to Jean-Paul Costa Preparation of New Bill Criminalizing Denial of

the Armenian Genocide, *Armenpress,* http://armenpress.am/eng/news/833781/hollande-has-entrusted-to-jean-paul-costa-preparation-of-new-bill-criminalizing-denial-of-the-armenian.html

Yazar Hakkında :

Ali Murat Taşkent, Nisan 2015 ile Eylül 2017 arasında Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) analist olarak çalışmıştır. Taşkent, Kafkasya ve Türkiye-Ermenistan ilişkileri üzerinde çalışmalar yürütmüştür.

Atıfta bulunmak için: TAŞKENT, Ali Murat. 2026. "FRANSA CUMHURBAŞKANI HOLLANDE'IN SİYASİ GAFLARI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2017 / 20. Şubat 21. Erişim Kasım 22, 2026. https://avim.org.tr/public/tr/Yorum/FRANSA-CUMHURBASKANI-HOLLANDE-IN-SIYASI-GAFLARI-1

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır